باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۳ / ۱۰ / ۱۳۹۶**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۶**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	در کدام یک از گزینه های زیر،هر دو واژه هم وزن هستند. الف) میلاد - انتظار ب)دانا - نسیم ج)نیکی - تقوا د) سخاوت - خصال	۰/۲۵
۲	شعری است با بیت های مصرّع که هربیت قافیه ای مستقّل دارد. الف) رباعی ب)مثنوی ج)قصیده د) مسمّط	۰/۲۵
۳	نام گذاری قطعه به این سبب است که گویا ..... است.	۰/۲۵
۴	قدیمی ترین مستزاد در دیوان کدام شاعر آمده است؟ الف)مسعود سعد ب)عطار ج)سعدی د) قطران	۰/۲۵
۵	در بیت « بلم آرام چون قویی سبکبار به نرمی بر سر کارون همی رفت» الف)مهم ترین پایهٔ تشبیه را بیابید. ب)ویژگی مشترکِ مشبّه ومشبّه به را مشخّص کنید.	۰/۵
۶	در بیت زیر « تشبیه بلیغ » را بیابید و نوع آن را بنویسید. « گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد اکسیر عشق بر مسم افتاد وزر شدم »	۰/۵
۷	با توجّه به بیت « باز امشب ای ستارهٔ تابان نیامدی باز ای سپیدهٔ شب هجران نیامدی » الف) در مصرّع اوّل کدام واژه در معنای استعاری به کار رفته است؟ ب) نوع آن را مشخّص کنید. ج) مفهوم آن را بنویسید.	۰/۷۵
۸	در کدام یک از ابیات زیر« استعارهٔ مصرّحه » و در کدام یک« استعارهٔ مکنیّه » به کار رفته است؟ الف) در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است خدایا منعمم گردان به درویشی وخرسندی ب) در آفـــاق گشـــاده است ولـیـــکن بستـــه است از ســـر زلـــف تـــو در پـــای دل ما زنـجـیـر	۰/۵
۹	استعارهٔ مکنیّه را درمصرع اوّل بیت زیر بیابید و نوع آن راتشخیص دهید. « ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست منزل آن مه عاشق کش عیّار کجاست »	۰/۵
	« ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۳ / ۱۰ / ۱۳۹۶**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۶**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۰	در عبارت زیر،کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ **« مسابقات کُشتی دهۀ فجر در ایران انجام شد و ایران به مقام اوّل رسید.»**	۰/۲۵
۱۱	در بیت « سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وز این درخت همین میوۀغم است برم» . الف) واژۀ مشخّص شده ، مجاز از چیست؟ ب) علاقۀ آن را بنویسید.	۰/۵
۱۲	**در بیت زیرمفهوم کنایی قسمت مشخّص شده را بنویسید.** « چو نامردم آواز مردم شنید میان خطر جای بودن ندید »	۰/۵
۱۳	در بیت « خوابِ نوشینِ بامدادِ رحیل باز دارد پیاده را زسبیل» الف) کدام مصوّت بیش از بقیّه تکرار شده است؟ **ب) قدما تکرار مصوّت را چه می نامیدند؟**	۰/۵
۱۴	**درهر یک از ابیات زیر کدام واژه آرایۀ تکرار را ایجاد کرده است؟** الف) چو شد روز رستم بپوشید گبر نگهبان تن کرد بر گبر ببر **ب) زین لالۀ بشکفتۀ در دامن صحرا هرلاله نشانِ قدمِ راهنوردی است**	۰/۵
۱۵	**در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع هر سجع را بنویسید.** **الف) منّت خدای را ، عزَّوجلّ که طاعتش موجب قربت است وبه شکر اندرش مزیدِ نعمت** ب) هر چه در دل فرو آید در دیده نکو نماید.	۱/۵
۱۶	با ذکر دلیل نشان دهید در کدام بیت آرایۀ موازنه و در کدام بیت آرایۀ ترصیع به کار رفته است؟ **الف) آه ازآن جور تطاول که در این دامگه است آه ازآن سوز وگدازی که در آن محفل بود** **ب) به اعضا پشۀ ای هم چند فیل است در اسما قطره ای مانند نیل است**	۱/۵
۱۷	**در هر یک از ابیات زیر جناس ها را بیابید و نوع هریک را مشخّص کنید.** الف)بدان گه که خیزد خروش خروس ز درگاه برخاست آوای کوس **ب) شادی مجلسیان در قَدَم و مقدَم تو است جای غم باد مر آن دل که نخواهد شادت** ج) مکن تا توانی دل خلق ریش وگر می کُنی،می کَنی بیخ خویش **د) نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی**	۲
	«ادامۀ سؤالات در صفحۀ سوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس :**آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان : **۳ / ۱۰ / ۱۳۹۶**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۶**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۸	با توجّه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. « زمشرق سرِکوی،آفتاب طلعت تو اگر طلوع کند طالعم همایون است » الف) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟ ب) در بدیع ، استفاده از واژگان هم ریشه را چه می نامند؟ ج) صامت های مشترک آن را بنویسید.	۱
۱۹	در بیت زیر،آرایهٔ مراعات نظیر را مشخّص کنید. « یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار زبان ودست وپا یک کرده خدمتکار هم باشیم »	۰/۵
۲۰	در بیت زیر،چه آرایه ای به کار رفته است؟ دانستهٔ تاریخی مرتبط با آن را بیان کنید. « یتیمی را حبیب خویش خوانده ز اَدنایش ،به اَو اَدنی رسانده »	۰/۷۵
۲۱	در نمونه های زیر،آرایهٔ تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید. الف) بهر این فرمود رحمان ای پسر کلُّ یومٍ هو فی شأن ای پسر ب)بیت نغزی به خاطرم « قدسی» زاوستادی گُزیده می آید: « در عدم هم زعشق ، بویی هست گل، گریبان دریده می آید »	۱
۲۲	در بیت زیر،آرایهٔ تضاد را بیابید. « در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید ، والسّلام»	۰/۵
۲۳	در بیت « رخت ها را بکنیم /آب در یک قدمی است / روشنی را بچشیم /شب یک دهکده را وزن کنیم. » الف) آرایهٔ حس آمیزی را در ابیات بالا بیابید ؟ ب) دلیل به وجود آمدن این آرایه را بنویسید.	۰/۷۵
۲۴	در بیت زیر،آرایه تناقض را بیابید و دلیل خود را توضیح دهید. « مثال عشق پیدایی وپنهان ندیدم همچو تو پیدا وپنهان »	۰/۷۵
۲۵	در بیت « گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید» الف) در کدام واژه آرایهٔ ایهام به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف آن را بنویسید.	۰/۷۵
	« ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ چهارم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰ صبح**	مدت امتحان : **۸۰ دقیقه**
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : **۳ / ۱۰ / ۱۳۹۶**	تعداد صفحه : **۴**
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **دی ماه** سال **۱۳۹۶**		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۲۶	با توجّه به بیت « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد زان زمان جز لطف وخوبی نیست درتفسیر ما» **الف)در کدام واژه ایهام تناسب به کار رفته است؟** ب) واژهٔ مورد نظر با کدام کلمات تناسب برقرار کرده است؟	۰/۷۵
۲۷	در هر یک از ابیات گروه « الف» کدام آرایهٔ ادبی گروه « ب» به کار رفته است؟ (توجّه: در گروه « ب» یک مورد اضافی است.)	۰/۷۵

گروه « الف»	گروه « ب»
۱)به زیورهابیارایند وقتی خوب رویان را تو سیمین تن چنان خوبی که زیورها بیارایی	تضمین
۲)روی وچشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد،آن زر می زند	تلمیح
۳)آتش ابراهیم را نی قلعه بود؟ تا برآورد از دل نمرود دود	لفّ ونشر
	اغراق

۲۸	دربیت« گر دهدت روزگار،دست وزبان زینهار هرچه بدانی مگوی، هر چه توانی مکن» **الف) نوع لفّ و نشر به کار رفته را بنویسید.** ب) لفّ اوّل را بیابید.	۰/۵
۲۹	**با توجّه به بیت « به صدق کوش که خورشید زاید از نَفَسَت که از دروغ سیه روی گشت صبحِ نخست »** الف)شاعرچه دلیلی برای سیه رویی صبح نخستین می آورد؟ **ب) این هنر شاعرانه، سبب پیدایش کدام آرایهٔ ادبی شده است؟**	۰/۷۵
۳۰	در بیت زیر، شاعر دلیل « **بارش باران از ابر را** » چه می داند؟ « در بین مردمان چو وفایی ندید ابر اشکش روان به سوی زمین شد زآسمان»	۰/۲۵
	« موفّق باشید »	۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰صبح**
سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان **۱۳۹۶/۱۰/۳**	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور **دردی ماه** سال **۱۳۹۶**	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	گزینه ج) نیکی- تقوا (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۲	۰/۲۵
۲	گزینه ب) مثنوی (۰/۲۵) صفحهٔ ۳۵	۰/۲۵
۳	پاره ای از میان یک قصیده (۰/۲۵) صفحهٔ۲۲	۰/۲۵
۴	گزینه الف) مسعود سعد (۰/۲۵) صفحهٔ۴۳	۰/۲۵
۵	الف) قویی سبکبار (مشبّه به) (۰/۲۵) ب) آرام رفتن ، سبکبار بودن (وجه شبه) (۰/۲۵) صفحهٔ ۵۰	۰/۵
۶	اکسیر عشق ، تشبیه بلیغ اضافی صفحهٔ ۵۶	۰/۵
۷	الف) ستارهٔتابان (۰/۲۵) ب) مصرّحه (۰/۲۵) ج) معشوق ، یار (۰/۲۵) صفحهٔ ۶۶	۰/۷۵
۸	الف) مصرّحه (۰/۲۵) صفحهٔ ۶۵ ب) مکنیّه (۰/۲۵) صفحه ۷۲	۰/۵
۹	نسیم سحر (۰/۲۵) تشخیص (۰/۲۵) صفحهٔ ۶۷	۰/۵
۱۰	دومین ایران (۰/۲۵) صفحهٔ ۷۴	۰/۲۵
۱۱	الف) موی سر(۰/۲۵) ب) علاقه کلیّه (۰/۲۵) صفحهٔ ۸۲	۰/۵
۱۲	فرار کردن – گریختن (یا هر پاسخ مناسب دیگر (۰/۵) صفحهٔ ۸۸	۰/۵
۱۳	الف) مصوّت کوتاه « ـِ » کسره (۰/۲۵) ب) تتابع اضافات (۰/۲۵) صفحهٔ۹۳	۰/۵
۱۴	الف)گبر (۰/۲۵) ب)لاله (۰/۲۵) صفحهٔ ۹۶	۰/۵
۱۵	الف)قربت(۰/۲۵) نعمت(۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵) صفحهٔ ۹۹ ب) آید(۰/۲۵) نماید (۰/۲۵) سجع مطرّف (۰/۲۵) صفحهٔ ۹۹	۱/۵
۱۶	الف)موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن و متوازی (۰/۵) صفحهٔ ۱۰۷ ب) ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۵) صفحهٔ ۱۰۶	۱/۵
۱۷	الف) خروش/ خروس(۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی در حرف آخر(۰/۲۵) صفحهٔ ۱۱۵ ب)قدم/ مَقدم (۰/۲۵) جناس ناقص افزایشی در حرف اوّل(۰/۲۵) صفحهٔ۱۱۸ ج) می کُنی/ می کَنی (۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی(۰/۲۵) صفحهٔ۱۱۴ د)قلب/ قلب (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) صفحهٔ۱۱۴	۲
	«ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم »	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : **آرایه‌های ادبی**	رشته : **ادبیّات و علوم انسانی**	ساعت شروع : **۱۰صبح**
سال سوم آموزش متوسّطه	تاریخ امتحان **۱۳۹۶/۱۰/۳**	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در**دی ماه** سال **۱۳۹۶**	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۸	الف) « طلعت/ طلوع / طالع» (ذکر دو مورد کافی است)(۰/۵) ب) اشتقاق (۰/۲۵) ج) « ط ،ل ، ع» (۰/۲۵) صفحهٔ۱۲۳	۱
۱۹	« گفتار، کردار، رفتار یا زبان، دست، پا » « ذکر دو مورد کافی است.» صفحهٔ۱۲۷	۰/۵
۲۰	« تلمیح» (۰/۲۵) «اشاره دارد به معراج پیغمبر » (۰/۵) (یاهر توضیح مشابه دیگر) صفحهٔ ۱۲۸ .	۰/۷۵
۲۱	الف) مصرع دوم بخشی از آیهٔ قرآن (۰/۵) صفحهٔ ۱۳۴ ب) بیـت دوم تضمینی از بیت یک شاعر (صائب) (۰/۵) صفحهٔ۱۳۲	۱
۲۲	بین واژه های « پخته / خام» تضاد وجود دارد (۰/۵) صفحهٔ ۱۳۶	۰/۵
۲۳	الف) روشنی و چشیدن (۰/۲۵) ب) به دلیل آمیخته شدن یا ترکیب شدن حس بینایی وچشایی(۰/۵) صفحهٔ ۱۴۳	۰/۷۵
۲۴	پیدایی و پنهان (۰/۲۵) چیزی که آشکار باشد نمی تواندپنهان شود. (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحهٔ ۱۴۲	۰/۷۵
۲۵	الف) بو (۰/۲۵) ب) نخستین معنای این واژه رایحه است درحالی که مقصودشاعرامید وآرزو می باشد(۰/۵) صفحهٔ ۱۴۶	۰/۷۵
۲۶	الف)آیت (۰/۲۵) ب)کشف(۰/۲۵) تفسیر(۰/۲۵) صفحهٔ ۱۵۲	۰/۷۵
۲۷	۱) اغراق(۰/۲۵) ۲)لفّ و نشر (۰/۲۵) ۳) تلمیح (۰/۲۵)	۰/۷۵
۲۸	الف) لفّ و نشر مشوّش(۰/۲۵) ب) دست (۰/۲۵) صفحهٔ۱۵۶	۰/۵
۲۹	الف) شاعردلیل سیه رویی صبح نخستین را دروغگویی او می داند(۰/۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵) صفحهٔ ۱۶۲	۰/۷۵
۳۰	چون وفایی از مردم ندیده است . (یا هر پاسخ مناسب دیگر) (۰/۲۵) صفحهٔ۱۶۲	۰/۲۵
	«همکار محترم خدا قوّت »	۲۰